

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Venusinæ, postea Æsinatis, ac demùm
Parmensis Ecclesiæ Vicarii Generalis, &c. Formularium
legale practicum Fori Ecclesiastici**

in quo formulæ expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ... ;
cum appendice plurium constitutionum apostolicarum

Formularii Legalis Practici Fori Ecclesiastici Supplementum - In Quo Non
Solum Omnes Feré Formulæ, quæ in præcedentibus tribus Libris
continentur, novis quamplurimis adnotationibus Legalibus Practicis, ac
Sacrarum Congregationum Responsis roborantur; verùm etiam nonnullæ
aliæ, quæ ad Operis ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1732

Index Materium, quæ in hac Decisionum Appendice continentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62442)

I N D E X

Materiarum, quæ in hac Decisionum
Appendice continentur.

A

Abbas.

Abbatibus concessa excommunicandi facultate, convincitur in ipsis Jurisdictionis quasi Episcopalis. Dec. 4. n. 8.

In Abbatibus excipiuntur collatio Sac. Ordinum, consecratio Chrismatis, ac consecratio Basilicarum, & Altarium. *ibid.* num. 9.

Exceptuatio aliquorum Jurium Episcopaliū secum fert alia omnia ejusdem generis non exceptuata fuisse Abbatibus concessa. *ibid.* n. 11.

Facultas accipiendi à quocumque Episcopo oleum Sanctum, consecrationes Altarium, ordinationesque Clericorum arguit in Abbate omnimodam ab Ordinario loci exemptionem, *ibid.* n. 12. & 27.

Donatio Episcoporum facta Abbatibus cum amplitudine verborum non restringitur ad simplicem exemptionem passivam, & Gubernium Ecclesiæ, *ibid.* n. 16.

Litteræ Apostolicæ directæ Abbatibus tanquam Ordinariis convincunt Jurisdictionem quasi Episcopalem in eis. Dec. 4. n. 32.

Absolutus.

Absolutus ex hætenus deductis in concursu ad Parochiale beneficium, non est præferendus alii omni macula absterso. Dec. 13. n. 11. & Dec. 14. n. 12.

Inquisitio de simoniæ reatu, & absolutus per sententiam transactam in rem Judicatam remanet à quacumque diffamationis macula abstersus. Dec. 14. n. 9.

Absolutio ex hætenus deductis per rem Judicatam Canonizata, eliminat quamlibet criminis præsumptionem, *ibid.* n. 14.

Monacelli, Form. Suppl.

Acquiescentia

Facit resultare acquiescenti non jus. Dec. 18. n. 20.

Actus

Æquivocus nunquam præjudicare valet. Dec. 4. n. 52.

Jurisdictionales actus pauci exerciti ab Episcopo in loco exempto eidem non suffragantur. *ibid.* n. 54.

Clandestini, & qui dederunt causam liti non sunt manutenibiles, Decif. 5. n. 7. pag. 148.

Actus, qui dupliciter intelligi potest, potiùs modo licito, quam illi cito gestus intelligendus est. Dec. 16. n. 16.

Adagia Juris.

Evidentia facti non admittit probationem in contrarium. Dec. 1. n. 17.

Posteriora derogant Prioribus, *ibid.* n. 28. Nobilitas æstimabilior consistit in animo, & virtutibus, *ibid.* n. 20.

Exceptio firmat regulam in contrarium, sicut non exceptuata, concessa videntur. Dec. 4. n. 3. & 11.

Quod in unius favorem introductum reperitur, non potest in illius odium retorqueri. Dec. 6. in fine.

Extremis positris media præsumuntur uniformia. Dec. 16. n. 33.

Si vinco vincentem te, eo magis vinco te. Dec. 23. n. 18.

Una determinatio æquo passu determinat similitudinariè determinabilia ejusdem speciei. Dec. 23. n. 23.

Nemo plus juris, quod in se habet in alium transferre potest. Dec. 24. num. 11.

Impediens aliquid contra se fieri, ad favorem impediti habetur pro facto. Dec. 26. n. 39.

Alternativa.

Intrat tantum in Beneficiis, quæ sunt ad liberam collationem Episcopi. Decif. 8. n. 4.

V

Ani-

Anima.

Instinctu animæ nostræ rationalis semper ad celsiora aspiramus. Decisio 7. num. 45.
 Ob Animarum Curam in Parochialibus majori circumspectione procedi debet, quam in aliis Beneficiis. Decisio 10. n. 16.
 Curæ Animarum exercitium fert secum cuiuslibet dignitatis assequendæ idoneitatem. Dec. 13. n. 1. & 2.

Animatio Foetus.

Dubium probabile circa foetus animationem facit præbentem portionem prægnanti irregularem, secus autem si dubium sit leve. Dec. 9. n. 7.

Annus.

Initium anni sumitur à die Incarnationis. Dec. 19. n. 2. & 5.

Apostolica Sedes

Vocatur caput, ac cardo aliarum Ecclesiarum, & illius autoritate omnes Ecclesie Domino disponente reguntur. Dec. 7. n. 38.

Appellatio

Ab Ordinarii regulato iudicio circa electionem ad Parochiales tantum ad effectum devolutivum, non autem suspensivum admittitur. Dec. 1. n. 9.

Post tres sententias in Iudicio devolutivo recipi potest altera appellatio, licet non admittantur aliæ sententiæ. ibid. num. 16.

Appellationi semper deferretur ab irrationabili Iudicio Episcopi, & Præelectus provocare potest ad novum examen coram Iudice appellationis. Dec. 9. num. 1. Dec. 10. n. 1.

Appellare potest gravatus in examine à præelectione Episcopi. Decisio 10. numer. 1.

Appellatio ad tuendam propriam existimationem de facili est admittenda. Dec. 10. n. 6.

Appellatio suorum veniunt omnes in infinitum etiam per cognationem descendentes. Dec. 25. n. 9.

Appellatione seniorum veniunt foeminae. Dec. 26. n. 9.

Appellatio seniorum cum adjuncto ejusdem, vel talis familiae inducit contemplationem agnationis cum exclusionem foeminarum. ibid. n. 12. 13. & 24.

Approbatio Approbatus.

Incapacitas, sive deficientia primi approbati in successivis examinibus, licet adscribi potest accidentali corporis, vel animi ægrotudini, non tamen potest tertium experimentum. Dec. 1. n. 8.

Licet summa Sacræ Rotæ æquitas impartiri solet quartum experimentum. ibid. nu. 17.

Archidiaconus

Ratione officii respectu Episcopi est major, & præfertur Archipresbytero. Dec. 7. num. 41.

Attestatio.

Attestationes, quæ proveniunt ab habentibus interesse parvipenduntur. Dec. 23. n. 17.

Auditores Sacr. Rotæ

Nequeunt à partibus allegari suspecti. Dec. 1. n. 3.

Quando eorum, vel consanguineorum causæ discutuntur de honestate tantum ab eorum Sede abscedunt, & unam ex vicinis aulis ingrediuntur, ibid. n. 4.

Assistentia eorumdem in aliquo examine fert secum Iudicium inappellabile pro examinato. ibid. n. 13.

Author.

Authores agentes de re ad ipsos spectante dicuntur in ea materia versatissimi, & illis valde deferendum. Dec. 18. n. 17.

B*Beneficium Beneficiarius.*

IN hujus affectatione præfertur ille de cuius bonis, sive in totum, sive in partem fundata est Ecclesia. Decisio 1. n. 30.

Ecclesiasticum non consequitur natus ex illegitimo Matrimonio. Dec. 3. n. 4.

A Beneficiis, & Officiis Ecclesiasticis non excluduntur filii illegitimi, licet nati ex illegitimo Parente. Dec. 3. n. 5. 6. & 10.

Beneficiarius, vel Canonicus si renunciaret Beneficio, cessaret etiam jus Sepulturæ eisdem titulo annexum. Dec. 7. n. 14.

Filius legitimus natus ex illegitimis, est idoneus ad quæcumque beneficia. Dec. 12. n. 12.

Intelli-

Intellige quoties non reperiantur exclusi à Testatore. *ibid.* n. 13.

Pluralitas Beneficiorum impedit alterius Beneficii retentionem, non autem affectationem. Dec. 19. n. 8. & Dec. 20. n. 2.

Retentionem duorum Beneficiorum sub eodem testamento Papa solus dispensat. *ibid.* n. 9.

Super Beneficiorum pluralitate, obtemperata à Papa dispensatione, remanet quodcumque sublatum impedimentum illa retinendi. Dec. 20. n. 4.

Beneficia non debent longævam pati vacationem. Dec. 25. n. 23.

Beneplacitum Apostolicum.

Non requiritur in translatione Cathedralis de una Ecclesia ad alteram intra eandem Civitatem. Dec. 11. n. 5.

Secus autem quando translatio fit de una Civitate ad aliam. *ibid.* n. 6.

Ubi quod ex lapsu sæculorum cum observantia præsumitur intervenisse Beneplacitum, & n. 7.

Absque Beneplacito Apostolico possunt fieri foundationes Cathedralium. Dec. 11. n. 8.

Non est opus exhibere Beneplacitum Apostolicum, quando concurrunt signa univoca Cathedralitatis, sed sufficit allegare præsumptum. *ibid.* n. 9.

Breve Apostolicum.

Quod non reperitur, remanet probatum ex illius enunciativa facta in alio Brevis. Dec. 4. n. 13.

Observantia tribuit fidem Brevis enunciato. *ibid.* n. 14.

Omissio impressionis alicujus Brevis, non probat illius inexistenciam, præsertim si exhibeatur sumptum. *ibid.* n. 15.

C

Cadaver.

Ecclēsia Parochialis fundatum Jus habet recipiendi Cadavera omnium decedentium intra suos limites. Dec. 7. n. 4.

Jus sepeliendi, & jus persolvendi à Cadaveribus licet inter se distincta, utrumque de jure spectat ad Parochiam. *ibid.* n. 5.

Homines ex temperamento juris rigore disponere possunt de propriis Cadaveribus, eligendo sibi sepulturam. *ibid.* n. 6.

Cadaverum depositum, non autem eorum

sepulturam respicit statutum Cleri Romani. 4. Dec. 18. n. 36.

Cadavera mortuorum tenentur hæredes consueto ritu deferre, & exponere Dec. 22. n. 7.

Campana.

Prima pulsatio Campanæ in die Sabbati Sancti refertur inter signa Cathedralitatis. Dec. 11. n. 32.

Canonicatus Canonici.

Canonicatus ad judicatio fit illi, qui anteriori titulo in omnibus suis partibus justificatis potitur. Dec. 3. n. 2.

Canonici, & Beneficiati ideo sepeliuntur in eorum Ecclesia, quia ibidem reperiuntur intitulati, & cum ea sunt anima una, & cor unum. Dec. 7. n. 13. & 15.

Canonici, & Beneficiati ideo sepeliuntur in eorum Ecclesiis, quia ibidem particularem habent sepulturam, *ibid.* n. 17.

Canonicorum major pars constituit Capitulum. Dec. 10. n. 48.

Ex Canonicorum diversa denominatione, totalis arguitur inter illos separatio. *ibid.* num. 24.

Canonicorum interventus unius Ecclesie cum Canonicis alterius Ecclesie in electione Episcopi, quando arguat Cathedralitatem, ostenditur. *ib.* n. 43.

Capitulum.

Incedens separatim ab altero in Processionibus indicat distinctionem, & separationem ab eo. Dec. 11. n. 36. & 38.

Capella.

Probata, quod fuerit autoritate ordinarii erecta, Benedicta, ac dotata potest in ea Missæ sacrificium celebrari. Dec. 21. n. 1.

Capellæ parvæ, sive Oratoria satis est, quod Divino Cultui sint dicata, & Episcopi autoritate benedicta: ad differentiam Ecclesie formalem consecrationem requirentis, ut in ea celebrari possit Missæ Sacrificium. *ib.* num. 3.

Erectio Capellæ præsumitur facta de consensu Episcopi ex licentia data alicui Sacerdoti illam benedicendi. *ib.* n. 4. & 6.

Capella, sive Oratorium si provenit ex mera liberalitate fundatoris non est rigidè infestandum contra eundem. *ib.* n. 9.

Dos Capellæ, sive Oratorii sufficit in ea

- quantitate, quæ ad ejusdem manuentio-
nem, & Sacrarum suppellectilium satis
est. *ibid.* n. 17.
- Capella si non habet dotem requisitam,
Patroni, & Fundatores eam supplere de-
bent. *ibid.* n. 11.
- Capellam, sive Oratorium videns Parochus
construi in sua Parochia, & non contra-
dicens, censum ejus erectioni præstitisse
censetur. *ibid.* n. 12.
- Capellæ, sive Oratoria in particularium Do-
mibus existentia, non regulantur sicut Ora-
toria publica circa visitationem, & assigna-
tionem Ordinarii, *ibid.* n. 14.
- Caput.*
- Unum Corpus duo capita habere monstro-
sum est. Dec. 11. n. 20.
- Scissura Capitis à membris communiter est
improbata. *ibid.* n. 37.
- Cardinalis.*
- Cardinales antiquitus non eligentes sepultu-
ram, sepeliebantur de Jure in Ecclesia La-
teranen. Dec. 7. n. 9. & Dec. 18. n. 12.
- Cardinalis cum sua Ecclesia Titulari est con-
junctus conjugio Spirituali, & est cum illa
cor unum, & anima una. Dec. 7. n. 16.
- Item commissa est eidem Ecclesia, tam in
Spiritualibus, quàm in temporalibus, &
omnia ab illius voluntate, & arbitrio pen-
dent. *ibid.*
- Bulla Sixti V. la 55. est basis, & norma Ti-
tularum Cardinalium, *ibidem*, num. 18.
- Cardinales ab eximia virtute, prudentia,
& sanctitate, qua pollent, dicuntur Papæ
Consilarii, & Cooperatores. Dec. 7. nu.
19. & 21.
- Item vocantur oculi, aures, ac nobilissimæ
Sacri Capitis partes, & præcipua illius
membra à Spiritu Sancto constituta. *ibid.*
& n. 47. & Dec. 18. n. 23.
- Cardinales constituunt tres species Titulo-
rum, nempe sex Episcopales, quinquaginta
Presbyterales, & 14. Diaconales,
ibid. n. 20.
- Cardinalis novus post aperitionem oris ac-
cipit annulum à Papa in signum desponsa-
tionis suæ Ecclesiæ Titularis. Dec. 7. n. 22.
- Ex identitate rationis Spiritualis Conjugii
Cardinalis sepeliri debet in sua Ecclesia
Titulari, sicut Episcopus sepelitur in sua
Cathedrali. *ibid.* nu. 23. 28. 50. 51. & 45.
- Ubi referuntur quatuor casus quatuor Car-
dinalium in eorum Ecclesiis Titularibus
sepulorum, & Dec. 18. n. 5. & 25.
- Cardinales ex vi, & natura proprii muneris
tenentur residere, ubi Papa deget, cujus
Consilarii sunt. Dec. 7. numero 25.
- Cardinales respectu dignitatis non eximuntur
à vinculo legis universalis, potissimum
quando agitur de juribus Parochialibus.
Decif. 7. n. 26.
- Cardinales Episcopi si excusantur à residentia
in propriis Diocæsesibus, multo magis ex-
cusari debent alii Cardinales à suis Ecclesiis
Titularibus. Dec. 7. n. 34. & Dec. 18. n. 27.
- Cardinales fuisse Parochos in primævis Ec-
clesiæ temporibus vulgò circumfertur. *ib.*
num. 35.
- Cardinales vocantur Apostolorum successo-
res figuram representantes istorum, tam
ante divisionem à Divo Petro, quàm post
divisionem, quando unusquisque fortitusuit
suam Provinciam ad fidem prædicandam.
ibid. num. 39.
- Cardinalium præexcellencia respectu Episco-
porum maximè colligitur ex illis verbis.
Creatis Presbyteris tot, Diaconis tot, &
Episcopis per diversa loca, ibidem, n. 40.
& 43.
- Cardinalitiam dignitatem quamplures aspi-
rando, illius nomen usurparunt. *ib.* n. 44.
- Cardinalium Ecclesiæ Titulares non sunt
omnes Parochiales. Dec. 7. numero 48.
- Cardinalis in sua Ecclesia Titulari non solum
habet Jurisdictionem quasi Episcopalem,
sed transcendit etiam veram Episcopalem.
ibid. num. 49. & Dec. 18. nu. 9. 10. & 32.
- Quod Cardinales sepeliuntur in Ecclesiis
suorum Titularum, habetur ex Concilio
Lateranensi. *ibid.* n. 56.
- Juxta numerum septuagenarium Cardina-
lium totidem in Urbe Ecclesiæ Titulares
fuerunt assignatæ. Decif. 18. numero 6.
- Ubi ex quo resultet finis talis assignationis.
ibid. num. 7.
- Cardinales Titulares nomen sumunt à sua
Ecclesia sicut mulier à suo Viro. *ibid.* n. 11.
- Cardinalis si decedat priusquam ad Urbem
perveniat, & titulum obtineat, tumulari
debet in Ecclesia majori loci obitus. Dec.
18. num. 16.
- Dignitas Cardinalitia in Ecclesia Titula-
ri nihil diminuitur, ex quo in pluribus
non conveniat cum Episcopo. *ib.* num.
22. & 23.
- Cardinalis ob obitum ejus Ecclesia Titularis
vacare dicitur, *ibid.* n. 24.
- Cardinales nequeunt abesse sine licentia Pon-
tificis, *ib.* n. 26.
- Cardinales debent semper esse à secretis
Sum-

Summi Pontificis, interesse Congregationibus, Capellis, &c. *ibid.* numero 27.

Casus

Extensio non potest fieri à casu ad casum, quando isti sunt omninò diversi. *Decif.* 16. num. 18.

Cathedra, Cathedralis

Transferri potest de uno loco Civitatis ad alterum ab Episcopo, cum consensu tamen sui Capituli. *Decif.* 11. numero 2.

Translata Cathedrali, omnia jura Cathedralitatis transeunt in illam Ecclesiam, in qua secuta est translatio. *ibidem*, n. 3.

Concathedralitatem præterdicens, supponit translationem secutam esse servatis servandis. *ibid.* n. 4.

In Cathedralæ translatione de una Ecclesia ad alteram intra eandem Civitatem non requiritur Beneplacitum Apostolicum. *ibid.* n. 5.

Secus autem quando translatio fit de una ad aliam Civitatem, *ibid.* num. 6. & 7.

Cathedralium fundationes non possunt fieri absque Apostolico Beneplacito num. 8.

Quando concurrunt signa univoca Cathedralitatis, non est opus exhibere Beneplacitum Apostolicum, sed sufficit allegare præsumptum. *ibid.* n. 9.

Una Cathedralis potest consistere in duabus Ecclesiis materialibus. *Dec.* 11. num. 10. & 15.

Quando non habentur vera documenta ad probandam Cathedralæ translationem, standum est in observantia, *ibid.* num. 11.

Cathedralitatis constitutum est, quod Episcopus jure desponsationis sedeat in aliqua Ecclesia, & ex ea superioritatem exercent super alias Ecclesias, & ibi fixam habeat Cathedralam. *ibid.* nu. 13. & 14.

Cathedra, seu Sedes Episcopi amovibilis, non est signum Cathedralitatis. *ibid.* n. 16.

Cathedralis constituitur ab Episcopo, qui est caput, & Canonicis, qui sunt membra, *ibid.* n. 17.

Pronomen del tutto in translatione Cathedralæ indicat omnimodam, & perpetuam privationem antiquæ Cathedralis, *ibid.* num. 19.

Concathedralitatis natura est, canonicos utriusque Ecclesiæ unum corpus constitutere. *Dec.* 4. num. 21.

In cathedrali Ecclesia dimissa, aliqua signa relinquenda sunt in memoriam pristinæ dignitatis *ibidem*, numero 22.

Monacelli, Formul. Suppl.

Cathedralis, quando dicatur translata, *ibid.* num. 25.

Cathedralitas excluditur ex denominatione collegiatæ, *ibid.* n. 25.

Denominatio cathedralis continuata arguit Cathedralitatem, & denominatio collegiatæ arguit amissionem cathedralitatis. *ibid.* n. 30. & 31.

Inter signa cathedralitatis refertur prima pulsatio campanæ in die Sabbati Sancti. *Decif.* 11. num. 32.

Processiones publicæ, & universales, quæ incipiunt ab una Ecclesia, & in ea terminantur cum accessu capituli Collegiatæ, Cathedralitatem indicant. *ibidem* n. 33.

Cathedralis signa sunt etiam electio Vicarii Capitularis sede vacante ex gremio capituli, ac Præbenda Theologalis. *ibid.* n. 34. & 35.

Translatio cumulativè dicitur, quod Ecclesia dimissa retineat aliqua signa Cathedralitatis, dummodo signa sint univoca, non autem generalia, *ibid.* num. 40. & 41.

Festum dedicationis non est signum univocum cathedralitatis, dum etiam aliæ Ecclesiæ inferiores hujusmodi gaudent prærogativa, *ibid.* n. 42.

Interventus Canonicorum unius Ecclesiæ cum canonicis alterius Ecclesiæ in electione Episcopi, quando arguat Cathedralitatem, ostenditur. *Decif.* 11. n. 43.

Retentio antiquarum imaginum, Agni Paschalis, & Palatii Episcopalis uniti cum Ecclesia sunt signa æquivoca, non designantia Cathedralitatem. *ibid.* n. 45.

Enunciativæ Cathedralitatis factæ à Principibus exteris nullam fortasse translationis notitiam habentibus, tanquam erroneæ non sunt attendendæ, *ibid.* n. 46.

Censura

Ex triplici defectu Jurisdictionis nempe, ordinis, causæ, prolatae ab Episcopo omninò corruunt. *Dec.* 2. numer. 2.

Latae post allegatam exemptionem à Reis Exemptis, vel post appellationem, sunt ipso jure nullæ. *ibid.* n. 15.

Limita in casu excommunicationis jam latae, vel appellationis frivolae, vel quando agitur de aliquo facto notorio, *ibid.* n. 16.

Centenaria

Centenaria non requiritur ad jurisdictionem quasi Episcopalem præscribendam, cum sufficiat illius exercitium per 40. annos probare. *Dec.* 4. n. 45.

Titulus expressus, vel tacitus resultans à centenaria non requirit scientiam præscribentis. *ibid.* n. 46.

Cæremonia.

In funerum materia Magistris Cæremoniæ tanquam in re ad proprium officium pertinente omnis est adhibenda fides. *Dec.* 7. n. 53. & 59. & *Dec.* 18. n. 18. & 19.

Clausula.

Dummodo resignans habeat aliunde, &c. non est conditionalis quo ad substantiam. *Decis.* 14. numero 21. & 22.

Clausula dummodo tempore datæ, importat non solum gratiam perfectam, sed excludit etiam Jus ex aliis gratiis concedendis querendum. *Dec.* 20. n. 7.

Clausula perinde valere, tollere non potest jus prius quæsitum alteri. *ibid.* n. 11.

Citatio.

Personalis requiritur ad validè excommunicationem ferendam. *Decisio* 2. n. 12.

Citationis defectus multifariam sanatur præcipue per comparitionem. *ibidem*, n. 13.

Citationis primæ defectus licet per comparitionem sanetur, tamen Reus ad singulos sequentes actus citari debet. *ibid.* n. 14.

Collatio.

Quando facienda est nova collatio ob perfectionis irrationabilitatem, prius de irrationabili Episcopi Judicio constare debet. *Dec.* 10. n. 5.

In collatione qualitates præponderantes magis in uno, quàm in altero attendendæ sunt. *ibid.* n. 8.

Collegiata.

Denominatio Collegiatae excludit Cathedralitatem. *Dec.* 11. num. 25. 30. & 31.

Accessus Capituli Collegiatae in processionibus publicis, & universalibus Cathedralitatem indicat. *ibid.* n. 33.

Collegium Apostolicum.

Dicitur auctum ad numerum septuagenarium ad imitationem discipulorum Christi. *Dec.* 18. n. 6.

Juxta numerum septuagenarium Cardina-

lium totidem in Urbe Ecclesiæ titulares fuerunt assignatæ. *ibid.*

Concordia.

Concordiæ tenor est attendendus, ligat etiam successores, potissimè quando illa est confirmata à Sede Apostolica. *Dec.* 8. n. 7.

Compatronatus.

Præsentatus ad aliquod Beneficium in gratificatione semper præferri debet. *Dec.* 1. n. 29.

Conditiones.

Appositæ in limine foundationis Beneficiorum, uti leges ab omnibus observari debent. *Dec.* 3. n. 12.

Confessio.

Partis, & publicum instrumentum non admittunt exceptionem. *Dec.* 25. numer. 22.

Confirmatio.

Confirmatio Ordinarii donationis Jurispatronatus retrotrahitur ad diem ejusdem donationis. *Dec.* 24. numer. 9.

Correltio.

Instantanea non præsumitur, sed omni possibili interpretatione venit evitanda. *Dec.* 16. n. 40. & 41.

Consensus.

Subditi non præjudicat Superiori. *Dec.* 4. n. 50.

Omnis consensus per protestationem excluditur. *Dec.* 4. n. 50.

Consensus obtentus censetur, prout erat de Jure, obtinendus ad validitatem actus, *Dec.* 21. num. 5.

Consuetudo.

Non potest dici dolosa, aut contra bonos mores dum est inhærens Sacris canonibus. *Dec.* 9. n. 13.

Consuetudo ex actibus contrariis interrupta, non est attendenda. *Dec.* 22. numer. 50.

Con-

Contradictor.

Legitimus Contradictor ille dicitur, qui probationis univocis expressa in sua supplicatione concludit. Dec. 13. num. 5.

Correspective.

Cessante altero ex correspondivis, aliud quoque cessare debet. Dec. 16. num. 42. Quod duo non sint correspondiva, arguitur quando uno sublato, aliud fuit permissum. ibid. num. 43.

Crux.

Dilatio Crucis ex Regularium Decretis S. C. Rituum in cadaveris associatione est prohibita, quando intervenit Capitulum Cathedralis, vel Collegiata. Decif. 16. n. 2. Intelligit, ut in n. 3. & 17.

Delatio Crucis est signum Jurisdictionis, ibid. n. 8.

Delatio Crucis non est verè signum Jurisdictionis sed devotionis, sub quo defunctus vivens militavit. ibid. numero 11.

Referuntur diversa Privilegia, ac Bullæ Apostolicæ circa hujusmodi Crucis delationem. ibid. n. 22.

In delatione Crucis in Cadaverum associationibus si aliquid exigatur à Regularibus, non titulo Avaritiæ, sed eorum incommodo tribuendum est, maxime cum illud emolumentum debeat, sive Crux interveniat, sive non. ibidem, num. 14. & 15.

D

Dataria.

Litteræ Datarie plenè justificatæ executioni debent demandari. Decif. 8. nu. 3.

Declarationes.

Sac. Congregationis à Papa approbatæ faciunt jus quo ad omnes, tam pro casibus præteritis, quam futuris. Decif. 4. nu. 38. Idem de Constitutione. ibid.

Decretum.

Decretum in dubio potius diffinitivum, quam provisionale censendum est. Decifio 2. 3. n. 15.

Delictum.

Ad exclusionem delicti favorabilior semper sumenda est interpretatio. Dec. 13. numero 10. & Decifio 14. numero 15. Imputatus de aliquo delicto, & postea absolutus ex hætenus deductis in concursu ad Parochialem Beneficium, non est præferendus aliis omni macula absterfis. ibid. n. 11. Quælibet criminis præsumptio eliminatur per absolutionem ex hætenus deductis in rem judicatam transactam. Dec. 14. n. 14.

Derogatio.

Derogatio unius non importat derogationem alterius, quando illa sunt inter se diversa. Dec. 16. n. 7.

Diffamatio, Diffamatus.

De aliquo crimine animoso provocare dicitur ad novum examen. Dec. 16. numero 11.

Diffamatio levis de Symoniaca labe post gratiæ concessionem non valet retardare illius executionem maxime in odium Episcoporum. Dec. 13. n. 7. & 12.

Omnis diffamationis macula eradicatur per sententiam absolutoriam à Symoniæ reatu transactam in rem judicatam. ibid. n. 8.

Diffamatus de crimine, & postea absolutus ex hætenus deductis in concursu ad Parochiale Beneficium non est præferendus aliis omni macula absterfis. Dec. 13. n. 11.

Diffamato de Symoniæ crimine in concursu ad Parochialem non est concedenda subrogatio gratiosa. Dec. 14. n. 5.

Ad indicendam Symoniæ diffamationem non sufficit sola inquisitio, sed requiritur sententia Judicis, ritè, & rectè lata. ibid. n. 7. & 8.

Dignitas.

Dignitas respectu manutentionis minui non potest per factam, sed negligentiam illius antecessoris, qui eam possidebat, Dec. 23. n. 9.

Dilatio.

Illa dici non potest malitiosa quæ fuit necessaria pro finis alicujus consecutione. Dec. 9. n. 5.

Dilatio non valet retardare novum examen ex motivo, quod æmulus infra tale tempus doctior fieri potuerit. ibid. n. 6.

Dimissoria.

Concessio litterarum dimissorialium pro ordinibus convincit in Abbate sadesse jurisdictionem quasi Episcopalem, ac Territorium separatum. Decis. 4. n. 29.

Dispensatio.

Verba in Papæ dispensatione apposita, & Delegato directa: Autoritate nostra conferas, & assignes; important illam in forma gratiosa, à sui principio dicuntur perfectissima. Decis. 20. num. 5.

Litteræ dispensationis obtentæ sub falso supposito dicuntur obreptitiæ, ibidem, nu. 9.

Doctores.

Opinio, & sententia Doctorum contradictorem non habentium est in iudicando sequenda. Dec. 7. num. 51.

Doctrina intelligenda est juxta sensum Doctoris per eum allegati, maximè si aliquod absurdum evitetur. Decis. 16. num. 23.

Doctrina Doctoris punctualis in dubio habet quodammodo vim legis. Decisio 26. n. 3.

Doctus.

Quis alio dici non potest doctior, quando ad dubium ei propositum affirmativè unus, negativè alter responderunt, si illud distinctionis scordere decidendum erat. Decis. 9. num. 7.

Doctior ob timorem sæpè parum laudabiliter se gerit. Dec. 10. n. 9.

E*Ecclesia.*

UNica Ecclesia indecens reputatur, quod habeat plures Sponfos, sicut unus sponsus pluribus Ecclesiis copulari. Decis. 7. n. 29.

Sponsus alicujus Ecclesiæ essentialiter constituitur per immissionem Annulli. ibid. num. 30.

Ecclesiæ titulares Cardinalium non sunt omnes Parochiales. Decis. 7. numero 48.

Ecclesiam propriam dicuntur habere Episcopi, Parochi, Canonici, alique Beneficia-riæ speciali titulo. Decis. 18. num. 4.

Ecclesiæ Titulares in Urbe ab antiquo reputantur propriæ Dioceses. ibidem num. 8. Ecclesia Lateranensis est Cathedralis Urbis, ibidem, num. 13. & Dec. 22. num. 51.

Ecclesia Titularis Jus Sepulturæ, quod acquisivit, non amittit ob non residentiam. ibid. num. 31.

Ecclesia Titularis habet jus potentius altero Ecclesiæ Parochialis, licet eidem non solvatur quarta, & non administret Sacramenta, ibid. num. 34.

Ad Ecclesiæ constructionem non est necessarius Episcopi consensus, ut præcedat, sed satis est, ut subsequatur. Decis. 21. num. 7.

Ecclesia sepeliens, præcincendo à funere relicto, vel in ea facta, nullum Jus prætereptendere potest pro taxatione funeris non facti. Decisio 22. numero 49.

Electio, Electus.

In electione ad Parochiales cum sufficienti Doctrina maximè attenduntur aliæ qualitates morales. Decisio 1. n. 6. Decisio 9. numer. 4. & Decisio 10. num. 7.

Electus, ut excludi valeat à possessione Parochialis Beneficii exiguntur tria uniformia iudicata. ibid. n. 10. & 11.

Contra Præelectum ad Parochialem aliàs approbatum, suo colliganti non conceditur quartum examen, ibid. n. 12. & seqq.

Præelectio facta ab Episcopo ad Parochialem, ut rescindi possit tanquam irrationalis, requiritur manifestus excessus inæqualitatis meritorum. ibidem, n. 18.

Præelectio datur illi, qui magis populo est gratus. ibid. n. 22.

Præelectio ad Parochialem mala, aut minus justa imputatur Episcoporum conscientie. ibid. n. 25.

Præelectio ad parochialem ratione loci potius juniori, quàm Seniori adjudicari potest. ibid. n. 27.

Electio Episcopi antiquitus ad Clerum spectabat. Dec. 4. n. 44.

Emphyteusis.

In Emphyteusis renovatione, si non adest Dominus directus, qui uni, vel alteri ex colligantibus ipsam concedat, proximior est considerandus. Dec. 15. num. 1.

Attenta maximè Bulla Urbani VIII. pro incolis Status Urbini, & quoties Ecclesia non vult, aut non potest pro se bona retinere. ibid. n. 2. & 3.

In renovatione Emphyteusis Mater transmittere

mittere potest filio instantiam petendi illam. *ibid.* n. 4.

In emphyteusis renovatione per mortem filii expiratæ, præfertur Agnatis, & Cognatis non solum mater, verum etiam frater uterinus ultimi investiti *ibidem.* n. 5. & 6.

Emphyteusis stipulata pro se, & filiis masculis, nulla facta mentione hæredum, dicitur ex pacto, & providentia. *Decisio* 15. num. 8.

In emphyteusi de pacto, & providentia successio defertur jure sanguinis independenter à qualitate hæreditaria. *ibid.* num. 9. 13. 14. & 18.

In renovatione emphyteusis ex pacto, & providentia proximior ultimo defuncto investito, est præferendus. *ibid.* num. 10.

Emphyteusis renovatio non fit ex dispositione hominis, sed est introducta ex legis æquitate. *ibid.* n. 11.

Proximior, sive Agnatus, sive Cognatus sublata sexus differentia jure in emphyteusim succedit ultimo defuncto. *Dec.* 15. n. 12 & 17.

Referuntur, & explicantur rationes Cardinalis de Luca, *ibid.* n. 13. & 14.

Qualitas hæreditaria, cum sit hæreditarium per se sola tribuit jus petendi emphyteusis renovationem. *ibid.* num. 16.

Pacta ponenda in instrumento renovationis emphyteusis debent esse conformia antiquis investituris. *ibid.* n. 19.

Jus petendi emphyteusis renovationem debet omnino regulari ex ea qualitate propter quam ultimus investitus successit. *ibid.* n. 20.

Proximitatis, & sanguinis qualitas in emphyteusis renovatione debet esse ex genere primi, & ultimi investiti, quamvis proximitas ultimi defuncti magis attendatur. *ibidem.* num. 21. & 22.

Facta translatione Emphyteusis in alios, non amplius attenditur stirpes primorum acquirentium, sed in casu renovationis debetur proximioribus ejus, in quem fuit facta translatio, *ibid.* num. 23.

Facta mutatione generis personarum in investitura emphyteusis per viam renovationis noviter faciendæ, non potest recipere interpretationem ab antiquis investituris, *ibid.* n. 24.

Episcopus.

Ut quis creari possit, sufficit ætas 30. annorum. *Dec.* 1. n. 19.

Dicitur Parochus Parochorum, & omnia

sua conscientia circa prælectionem ad Parochialem imputantur. *ibid.* n. 25.

Episcopi judicio standum est in adjudicanda Parochiali. *ibid.* n. 26.

Ratione delicti non subditum excommunicare potest. *Decis.* 2. num. 4. & 5.

Exemptos tamen censuris ligare nequit. *ibid.* num. 9.

Adversus Regulares delinquentes extra claustra, & ab eorum superiore infra statutum terminum non punito, procedere potest jure delegato, non autem Ordinatio, *ibid.* num. 7.

Sicuti perturbantis suam jurisdictionem potest vim vi repellere, sic & censuris ligare. *ibid.* n. 8. & 18.

Ita vetitum est ei alienam invadere jurisdictionem, alteriusve possessionem perturbare, *ibid.* n. 11.

Tuendo sua jura procedere potest contra non subditum, si procedat ut pars, secus autem si procedat ut Judex. *ibid.* n. 9.

Et tali casu tenetur servare formulam traditam, à Ricciulli. *ibidem.* numero 10.

Intra limites alterius jurisdictionis exercere nequit suam ordinariam, *Dec.* 2. n. 3.

Abstinent se ab actibus judicialibus, & extrajudicialibus in aliquo Territorio tacite arguit jurisdictionem quasi Episcopalem in Abbate illius Territorii. *Dec.* 4. n. 34. & 37.

Paucos actus jurisdictionales in loco exempto exercens nihil pro sua Jurisdictione ab illis relevat. *ibid.* n. 54.

Episcopi in loco exempto, & spectante ad Abbatem cum jurisdictione quasi Episcopali non habent assistentiam juris. *Dec.* 4. n. 55.

Episcopi in præjudicium priorum jurium non permittunt per longum tempus aliquem actum fieri. *Decis.* 6. numero 3.

Episcopis ex Decreto Stephani IV. intentato etiam Anathemate, vetitum erat ad Sedes Presbyterorum, & Diaconorum Cardinalium aspirare. *Dec.* 7. n. 42.

Ab Episcopi irrationabili judicio semper defertur appellationi. *Dec.* 9. num. 1.

Episcopus eligens doctiorem de irrationabili judicio redargui nequit. *Dec.* 10. n. 2.

Episcopi rationabile judicium non solum metiri debet ex litteratura approbati, sed ex aptitudine, integritate, ac prudentia, *ibid.* n. 7.

Episcopus cum consensu Capituli potest transferre Cathedrali de uno loco Civitatis ad alterum. *Dec.* 51. n. 2.

Episcopus, tanquam caput, Canonici, tanquam membra Cathedrali constituunt. *Dec.* 11. n. 7.

Episcopi possunt erigere Tribunal in quolibet eorum Diœcesis loco nõ exempto, ib. n. 26.
 Episcopus, quando dicatur talis duarum Ecclesiarum, ibid. n. 28.
 Episcopi electio antiquitus ad Clerum spectabat, ibid. n. 44.
 Episcoporum iurisdicção dicitur diminuta ex tot Pontificum privilegiis Monasteriis Regularibus concessis, Dec. 18. n. 33.
 Episcopi iudicio Sac. Rot. solet deferre in ambiguitate casus, Dec. 23. numero 24.
 Episcopus non potest confirmare donationem Jurispatronatus in præjudicium Juris tertio quæsitæ, Dec. 24. numero 8.
 Episcopi confirmatio facta de donatione Jurispatronatus, retrahitur ad diem ejusdem donationis, Dec. 24. numero 9.

Æqualitas

Inter pares omninò servanda venit, Dec. 11. n. 39.

Ætas.

Ætas, & loci distantia non est causa sufficiens recedendi à Piana Constitutione circa examen ad Parochiales, sed omnino istud fieri debet coram iudice appellationis, Dec. 10. n. 14.

Examen, Examinatores.

Tertium examen de stylo Rotæ admittitur ad ad electionem Parochialis, in præsentia tamen Decani, & Ponentis, Decif. 1. num. 1. & 3.
 Examinatores Synodales Urbis an possint cum causa indistinctè, & sine causa allegari suspecti, digladiantur Doctores, ibid. num. 2.
 Examinatores novè, aut non recursati ad partium solatium subrogantur à Rota, in præsentia tamen Decani, & Potentis, ibid. num. 5.
 Examen quartum contra Prælectum ad Parochialem aliàs approbatum non conceditur, ne daretur processus in infinitum, ibid. num. 12.
 Præsertim interventa in illo assistentia Sac. Rot. Auditorum, ac attenda formula, quam adhibent examinatores Urbis, ibid. num. 13.
 Examen quartum de æquitare solet interdum à Sac. Rota concedi, ibid. numero 17.
 Ad essentiam examinis sufficit Testes intra terminum assignatum jurasse, nec

officit, quod post ipsum elapsum sint examinati, Dec. 6. numer. 6.
 Examen factum cum interrogatoriis, quamvis pars ipsa, quæ dedit interrogatoria protessetur de non consentiendo in iurisdictionem, & examen, adhuc illud sustinetur, ibid. num. 7.
 Per solum examen, & absque concursu conferri possunt Parochialis unita, & de Mensa, ac de Jurepatronatus Laicalis, imò Beneficia Regularium, cum cura animarum, Decif. 6. num. 11. & 12.
 Ad novum examen Prælectus provocare potest coram iudice appellationis, Decifio 9. num. 1.
 Examen est noviter concedendum etiam non docto de irrationabili Episcopi iudicio, Secus tamen si ageretur de infringenda electione ipsius Episcopi, ib. n. 2. & 3.
 Novum examen non valet retardare dilatio, ex motivo, quod æmulus infra tale tempus doctior fieri poterit, Dec. 9. n. 6.
 Novum examen ex Constitutione S. Pii V. omninò coram iudice appellationis est faciendum, ibid. num. 8. & Decif. 10. num. 1. & 12.
 In examine gravatus potest appellare à prælectione Episcopi, & prælectum ad novum examen provocare, Dec. 10. num. 1.
 Novum examen quoties postulanti non est proficuum, denegandum venit, Decif. 10. num. 3.
 Ad novum examen, quando unicè provocatur, illud concedendum est, antequam constet de irrationabili Episcopi iudicio, Dec. 10. n. 4.
 Secus verò, quando facienda est nova collatio ob prælectionis irrationabilitatem, ibid. num. 5.
 Novum examen non solum bis, sed ter concedi debet, ut de litteraturatutò constet, ibid. n. 10.
 Ad novum examen diffamatus de aliquo crimine animosè provocare dicitur, Decifio 10. num. 11.
 Ratio longi itineris cum vitæ discrimine est causa subdelegationis iudicis in partibus pro examine peragendo, ibidem num. 13.
 Contrarium num. 14.

Excommunicatio.

Ut validè ferri valeat, personalis requiritur citatio, Dec. 2. n. 18.

Exem

Localis, & personalis ab ordinario loci arguitur prohibitione eidem facta excommunicandi, & interdicendi aliquam Terram, Clericosque ejusdem Terræ. Dec. 4. n. 25.
In Abbatibus à loci ordinario arguitur ex descriptione facta in inventario publica autoritate confecto de Territorio separato. *ibid.* n. 31.

Exercitium

Actuale prævalet nudæ Theoricæ in concursu ad Parochiale. Decisio 1. num. 23.
Jurisdictionis quasi Episcopalis per 40. annos optime illam præscribit, nec opus est centenaria. Dec. 4. n. 45.
Exercitium Curæ Animarum fert secum cujuslibet dignitatis assequendæ idoneitatem. Decis. 13. num. 10.

Experientia

Probata aliorum munerum in Prælectionibus fert secum majorem securitatem, majusque Decus. Dec. 1. n. 24.

Expiscator

Ad repellendum gratiæ expiscatorem Judex rigide procedere debet. Dec. 13. n. 4.
Expiscata gratia corrumpitur corrumpente suo fundamento probationum delictum confovetium. *ibid.* n. 13.
In odium Expiscatorum nunquam, vel raro Sacra Rota solet aures præbere eorum instantiæ. *ibid.* num. 14.

F**Fœmina**

Fœmina conservat agnationem quousque vivit. Dec. 25. num. 15.
Fœminæ quandoque solent esse sagacitate, & consilio præstantiores viris. Dec. 26. n. 6.
Fœminæ veniunt sub vocabulo *seniorum*. *ibid.* n. 9.
Fœminæ sunt capaces jurispatronatus activi. *ibid.* num. 10.
Fœminæ dicuntur etiam de familia. *ibid.* num. 14.
Fœminæ si transeunt in alienas familias non habent prærogativas ejus familiae, quando

specificè considerata fuit agnatio. Decisio 26. num. 22.

Festum

Dedicationis Ecclesiæ non est signum univocum Cathedralitatis, dum aliæ Ecclesiæ inferiores hujusmodi gaudeant prærogativa. Dec. 11. num. 42.

Fiscus

Fiscus dicitur delictorum sedulus inquisitor, & vindex. Dec. 13. n. 9.

Fides

Lite pendente à personis interesse habentibus procurata, nullum gradum probationis constituunt. Dec. 13. n. 15.

Filius

Filii illegitimi non dicuntur esse de familia. Dec. 12. num. 9.

Filii naturales ex dispositione juris sunt capaces Jurispatronatus, ac succedunt saltem deficientibus legitimis. *ibid.* n. 10. & 11.
Filius legitimus natus ex illegitimis est idoneus ad quæcumque beneficia. *ibid.* n. 12.
Intellige quoties non reperiuntur exclusi à Testatore. *ibidem*, num. 13.
Filii illegitimi, ubi leguntur exclusi censendi sunt quoque exclusi ex ipsis, descendentes, quamvis ex legitimo matrimonio nati. *ibid.* numero 15.

Funeralia

Funeralia in Urbe taxantur secundum ejusdem Cleri Statutum, quando à Testatore non fuerunt præordinata. Dec. 22. num. 1.
In materia funerum consuetudo multum operatur. *ibid.* num. 2.
Funeralia mortuorum sunt in eorundem suffragium, solatium vivorum, nec non ad significandum animas à corpore separatas vivere, immortalitatis dono gaudere, ac defunctos obiisse in fide. *ibidem*, num. 3.
Ritus in funeralibus frustra essent ab Ecclesia instituti, si non observarentur. Dec. 22. num. 8.
Circa funeris impensam, quando defunctus nihil disposuit, Episcopus competentem summam taxare potest, maxime si adest consuetudo. *ibidem*, num. 9. & 10.
Oblatio pro funeribus recipi potest, ac lau-

laudabilis est consuetudo aliquid pro sepultura, & exequiis offerendi, hæcque consuetudo esse potest obligatoria ibidem, numero 13. 14. 15. 16. & 18.

Cap. cum in Ecclesia de Simonia, non afficit hanc consuetudinem. ibidem numero 17.

Funerale non factum totum debetur Parocho. ibid. n. 18.

Funeralium emolumenta computantur inter jura Parochialia. Decisio 22. nu. 28. & 29.

Funerum emolumentis concessis ex Privilegio Ecclesiis Regularium sepelientibus, deducta quarta Canonica, non intelliguntur concessa funeralia non facta, & ex consuetudine taxanda, ibid. num. 36.

Funerale à Testatore relictum, vel ab hæredibus factum differt à funerali non facto, & ex consuetudine taxando. ibidem, n. 40. & 44.

Emolumentum ratione funeris præstandum ipso funere non facto nullatenus debetur. Dec. 22. num. 45.

Jus funerandi differt à jure sepeliendi. ibid. num. 46.

Ecclesia sepeliens, præscindendo à funere relictò, vel in ea facto, nullum jus præterdere potest pro taxatione funeris non facti. ibid. num. 49.

G

Gratia

Apostolica cum clausula si neutri est conditionalis, & effectum sortitur in casu, quo neutri colligantium Jus competere noscatur. Decisio 6. in fine.

Gratia si neutri habet executionem paratam probatis suis requisitis, quæ sunt vocatio Beneficii, lis inter provisos, & non Jus utriusque. Decisio 4. numero 9.

Ad repellendum Gratia expiscatorem Judex rigidè procedere debet. Decisio 13. n. 4.

Gratia expiscata corrui corrui suo fundamento probationum delictum consociatum. Dec. 13. n. 13.

Gratia resignationis in forma dignum, & cum clausula dummodo resignans habeat aliud, &c. non est conditionalis, quo ad substantiam, & se refert ad titulum Beneficii. Dec. 14. numer. 21. & 22.

Gratia conditionalis, quoad substantiam fit per mandatum Rotale de providendo ad Beneficium incertum. ibid. num. 23.

Gratia in forma dignum non justificata, neque justificabilis, est conditionalis,

quo ad substantiam. ibidem, numer. 24.

Verificatio Gratia obtentæ cum sit patefactio præteriti jam existentis habetur pro pura, & perfecta, & retrahitur ad sui principium. Decis. 20. nu. 6.

Gratia in data posterior præferenda non venit gratia anteriori, ibid. numero 8.

Gratia cum clausula perinde valere operatur idem, ac si omnia in primis literis fuissent expressa. ibid. numero 10.

Jus ex Gratia obreptitia proveniens cum sit invalidum, non censetur præservatum in tertii præjudicium. Decisio 20. num. 13.

Per subreptionis vitium, vel gratia denegatur, vel difficilius conceditur. ibidem, nu. 14.

GRAVARIUS.

In examine potest appellare à prælectione Episcopi, & prælectum ad novum provocare examen. Dec. 10. n. 1.

H*Historici*

Suspecti, & in aliquo reperti mendaces nullam fidem faciunt. Decisio 3. num. 16.

Historici certa præbent testimonia de rebus antiquis. Decis. 11. num. 1.

Historicus dubitative varians ab anteceder ab absolute relatè ab ipso, non probat. Decis. 11. num. 29.

I*Idoneus*

Non dicitur à sola doctrina, sed ab aliis etiam qualitatibus moralibus. Dec. 9. n. 4. Dec. 1. numero 6. & Decis. 40. num. 7.

Patribus Societatis Jesu denegatur manutentio legendi Jus Canonicum ex professo, & in particulari Cathedra, ex quo destituti reperiuntur juris assistentia. Decis. 5. num. 6.

Indulta Apostolica concessa PP. Societatis Jesu, non tribuunt eisdem facultatem publicè, & in Cathedra particulari legendi Jus Canonicum. ibid. n. 9.

Imagines.

Retentio antiquarum Imaginum Agni Paschalis, & Palatii Episcopalis uniti, cum Ecclesia sunt signa æquivoca non designantia Cathedralitatem. Decif. 11. num. 15.

Immemorabiles.

Ad probandam immemorabilem *juxta celebrem Gloss. in cap. 1. verb. mem. de prescript. in 6.* requiritur primus, & secundus auditus testium. Dec. 16. numer. 9. 20. 27. 28.

Contrarium tamen defendunt aliqui DD. ib. n. 21. & 22.

Immemorabilis supponit tempus longissimum, ac saltem 40. annorum, ibid. n. 25. & 26.

Testis in immemorabili debet deponere per integrum tempus quadragenariæ. ibidem, num. 31.

Ad probandam immemorabilem subduci debent à teste, qui huic examini admittitur, non solum tempus suæ absentia; verum, & pupillaris ætatis, ib. n. 31. in fine.

Defectus unius anni in hujusmodi absentia testis non est attendendus, maximè si absentia potuit esse interpolata. ibid. nu. 32.

Ad probandam immemorabilem quilibet testis debet deponere de omnibus requisitis; nec ignorantia unius testis suppleri potest per alium. ibidem numero 34. & 35.

Ad interrumpendam immemorabilem non sufficit quilibet actus, vel rumor in contrarium, sed illi qui habuerunt effectum, & possessionem perturbarunt. ib. num. 36. 37. & 38.

Probatur ex testibus provecta ætate, & bona qualitate. Decifio 6. numer. 1.

Immemorabilis formali examine quinque testium canonizata inficiari non potest. ibid. num. 2.

Immemorabilis consuetudo suffragatur etiam contra decretum conciliare, & Constitutionem Apostolicam. ibid. n. 8.

Decretum irritans non inficit immemorabilem, nisi de ea fiat specifica mentio. ibid. num. 9.

Immemorabilis præsumere facit contrariam legem foundationis, & Privilegium Apostolicum, & est allegabilis contra quamlibet sanctionem, quamvis suffultam clausula sublata, ac irritanti decreto. ibid. num. 10.

Innovatio.

Quod innovatum non reperitur, dicitur continuare juxta suam primævam naturam. Dec. 7. n. 33.

Instrumentum

Publicum, unà cum Partis confessione non admittit exceptionem. Dec. 25. n. 22.
Instrumento publico summa fides est adhibenda. Dec. 26. n. 37.

Interpretatio

Semper sumenda est favore descendentiæ, ac consanguineorum Testatoris, quando lis non est cum agnato, sed cum extraneo. Dec. 25. n. 10.

Inventarium.

Descriptio facta in inventario publica Auctoritate confecto de territorio separato arguit exemptionem, ac jurisdictionem quasi Episcopalem in Abbatibus. Dec. 4. n. 31.

Iter.

Ratio longi itineris cum vitæ discrimine est causa subdelegationis judicis in partibus pro peragendo examine. Dec. 10. n. 13.

Judex.

Judex Civilis semper procedit cum præsumptione juris, criminis cujuslibet exclusiva. Dec. 14. n. 15.

Judex potest ad se avocare possessionem ad rixas, & jurgia evitanda. Dec. 23. nu. 11.
Avocatio possessionis penes judicem non privat possessionem, ibid. n. 12.

Jurisdictio

Exerceri potest, vel ratione loci, vel delicti, vel personarum. Dec. 2. numer. 2.

Per Episcopos intra limites alterius jurisdictionis exerceri nequit. Dec. 2. n. 3.

Proprii superioris licitè à subditis defendi potest etiam armis temporalibus, id. n. 17.

Quasi Episcopalis acquiri potest per inferiorum Episcopi donatione, vel Apostolico indulto. Dec. 4. n. 1.

Quasi Episcopalis in Abbatibus probari potest ex centenaria, vel quadragenaria cum siculo. ibid. n. 2.

Exem-

- Exemptio Clericorum, & Monachorum ab omni jure Episcopali, eorumque receptio sub B. Petri protectione important omnino jurisdictionis quasi Episcopalis concessionem. Decif. 4. num. 5.
- Jurisdictionem omnem ablatam Episcopo, & translata in Abbatem denotat prohibitio quam habent Episcopi, ne audeant sine Pontificis licentia Monachos excommunicare. ibid. numero 7.
- Quasi Episcopalis denotatur ex licentia construendi, & cum Cruce signandi Ecclesias. ibid. n. 19.
- Idem denotatur ex facultate exercendi Pontificalia, & spiritualia. ibid. num. 20.
- Non potest restringi, quo ad Monachos, & intra septa Monasterii, quoties est concessa quo ad bona acquisita, acquirenda à Monasterio. Dec. 4. n. 24.
- Quasi Episcopalis in Abbatibus convincitur ex concessione litterarum dimissorialium. Dec. 4. n. 29.
- Idem ex administratione Sacramenti Chriftianis. ibid.
- Idem ex collatione Beneficiorum, & Ecclesiarum. ibid.
- Idem ex Beneficiorum resignatione, ibidem.
- Idem ex confirmatione, vel reservatione juspatronatus. ibid.
- Idem ex deputatione Vicarii, retentione Tribunalis, & cognitione causarum. ibid.
- Idem ex observantia in præstanda obedientia Abbatibus, ibid. n. 30.
- Idem ex visitationibus factis ab Abbatibus. ibid.
- Idem ex correctione Clericorum morumque reformatione. ibid.
- Idem ex confessionum approbatione. ibid.
- Idem ex processibus factis ab Abbate contra delinquentes, & ex remissione illorum facta ab Episcopo. ibid.
- Assistentia Episcoporum ab actibus, tam judicialibus, quam extrajudicialibus in aliquo Territorio, gravem inducit præsumptionem jurisdictionis quasi Episcopalis penes Abbates illius Territorii. Dec. 4. n. 34. & 37.
- Declarata, & quæ competit respectu unius ex locis comprehensis sub Privilegiis, respectu aliorum denegari non potest. ib. n. 41.
- Ad jurisdictionem quasi Episcopalem præscribendam non est opus centenarium probare, sed sufficit illius exercitium per 40. annos. ibid. n. 45.
- Jurisdicção à Regularibus exerceri non potest extra ambitum propriæ Ecclesiæ in aliena Parochia. Dec. 16. n. 9.
- Jurisdicção Episcoporum dicitur diminuta ex tot Privilegiis à Pontificibus Monasteriis Regularium concessis. Decif. 18. n. 33.
- Jus nominandi.*
- Jus nominandi, & præsentandi ad quævis Beneficia acquiri potest ex donatione. Dec. 29. n. 1.
- Juspatronatus.*
- Descendentes ex masculis illegitimis non admittuntur ad juspatronatus hæreditarium, nisi probent se hæredes patronorum. Dec. 12. n. 3.
- Ad Juspatronatus Gentilitium succedunt etiam filii illegitimi. ibid. n. 4.
- Intellige tamen, quando Testator usus fuit verbis naturalibus, secus si verbis civilibus, n. 6. 7. & 14.
- Juspatronatus in dubio semper censetur hæreditarium. ibid. n. 5.
- Filii naturales ex dispositione juris sunt capaces juspatronatus, ac succedunt, saltem deficientibus legitimis, ib. n. 12. & 14.
- Juspatronatus gentilitium deficientibus masculis legitimis fit hæreditarium. ibid. n. 6.
- Naturales, seu descendentes ab eis non succedunt in jurepatronatus reservato pro illis de Domo, & familia. ibid. n. 18.
- Donatio juspatronatus sine approbatione Ordinarii non sustinetur. Dec. 24. n. 5.
- Donationem juspatronatus approbare non valet Vicarius sine speciali Episcopi mandato. ibid. n. 6.
- Juspatronatus donatio confirmari non potest ab Ordinario in præjudicium juris tertio quæsiti. Decifio 18. numero 8.
- Confirmatio donationis Juspatronatus facta ab Ordinario retrahitur ad diem ejusdem donationis. ibid. numero 9.
- Juspatronatus, an, & quando censeatur familiare descensivum, seu potius agnativum. Decifio 25. numero 3.
- Juspatronatus familiare deficientibus masculis fit hæreditarium. ibidem, numero 16.
- Juspatronatus non potest esse pro una parte gentilitium, & pro altera hæreditarium. ibid. n. 17. & 18.
- In jurepatronatus mixto satis est verificatio qualitatis hæreditariæ in habitu, & potentia, ibid. n. 19.
- Juspatronatus mixtum deservit jure sanguinis. ibid. n. 21.
- In jurepatronatus qualitas à Fundatore requisita semper est attendenda, ubi non

non est contraria Sacris Canonibus .

Dec. 16. num. 2.

Juspatronatus fraternizat cum fideicommissis . ibid. n. 4. & 7.

Juspatronatus à sola Sacrosancta Ecclesia verum est adinventum . Decif. 26. num. 8.

In juspatronatus sublata est differentia inter masculos , & foeminas , nisi aliud voluntas Testatoris determinet . ibid. num. 8. & 21.

Jurispatronatus activi sunt capaces foeminae , & etiam moniales . ibid. num. 10. & 11.

Juspatronatus activum magis late progreditur , quam passivum . ibid. n. 18. & 19.

In juspatronatus activo , extincto genere vocato , jus presentandi transit in haeredes extraneos . ibid. n. 20.

In juspatronatus ultimus status maxime confert . Dec. 26. n. 25.

In juspatronatus laicali , Patroni habent ad presentandum quadrimestre , ad differentiam Ecclesiastici , in quo Patroni habent semestrem . ibidem , num. 26. & 27.

Jus quæsitum .

Jus quæsitum per provisionem Apostolicam dicitur radicatum , & nequit facile à proviso evelli . Decif. 13. num. 6.

Jus quæsitum , quod ex gratia Apostolica resignationis in Resignatario resultat ad effectum obtinendi subrogationem , superabundat . Dec. 14. n. 13.

L

Laicus .

Laicus non potest variare à presentatione per eum facta , & ratificata . Dec. 26. n. 40.

Maxime concurrente juramento de non variando . ibid. n. 41.

Lectores

Sapientiae Romanae ex publicis Edictis poenalis , aliisque publicis actibus prohibitis probant quasi possessionem privatam , quo ad omnes legendi publice . Dec. 5. num. 2.

Sapientiae Romanae ex utroque jure habent jus privativum adversus alios in ea legendi . ibid. n. 4.

Decretalis in cap. 3. de Magistr. & Indult. Apost. non sustulit jus privativum legendi Lectoribus Sapientiae Romanae . ib. n. 8.

Legatum .

Legatum à legatario non acceptatum remanet in hereditate . Decifio 24. numero 16.
Legatum successor non acquirit , nisi ipse probet acceptationem ejusdem factam à suo Antecessore .

Lex .

Lex particularis praevalet universali , sicut Statutum juri communi . Decifio 23. n. 21.

Linea .

Quando agitur de lineali quaestione in fidei commissis si agitur de fructione bonorum , est preferendus habens prerogativam lineae , si tractatur de actu , seu re exigente jus honorificum , administrationemque prudentialem ; anteponitur , qui praestet aetate magis matura . Decifio 26. n. 5.

Littera Apostolica .

Posita litterarum Apostolicarum justificatione , executio illarum retardari non valet . Decifio 13. n. 3. & Dec. 19. num. 12.

Litterae Apostolicae obreptitiae , & subreptitiae nullam merentur executionem . Dec. 19. num. 1.

Litterarum Apostolicarum obreptio clare apparet ex falsa narrativa . ibid. numer. 2.

Litterae Apostolicae dicuntur subreptitiae , si quid relevans non exponatur Pontifici . Dec. 19. n. 6.

Non exposita Papae in literis Apostolicis valent impedire concessionem Gratiae . ib. n. 7.

Litterae Apostolicae ex alio capite reportatae , quam ex eo , quod debebant , impedire nequeunt effectum gratiae revalidatoriae alterius provisae . Decif. 20. num. 12.

Litterae , quae justificatione carent , non sunt exequendae . Decifio 24. numero 2.

Locus .

Loci distantia , & aetas non est causa sufficiens recedendi à Piana Constitutione , ut scilicet examen in Partibus fieri valeat , sed omnino coram Judice appellationis peragi debet . Decifio 10. numer. 14.

Loci distantia inducit probabilitatem ignorantiae , Dec. 16. n. 31.

M

Magistri.

Magistri Cæremoniarum in funerum materia tanquam in re ad proprium officium pertinente, omnis adhibenda est fides. Decisio 7. numer. 53. 59. & 57. ubi de Sepultura Cardinalium Titularium, & Dec. 18. n. 18. & 19.

Mandatum.

Rotale de providendo ad Beneficium incertum facit gratiam conditionalem, quoad substantiam. Decisio 14. numero 23. Mandatum de præsentando in aliquo Beneficio pro contingenti vacatione est attendendum: Dec. 26. n. 35.

Manutentio

Datur possidenti. Dec. 5. n. 3. & Decif. 23. num. 2.
 Fortius conceditur possidenti, quando habet pro se juris assistentiam. ibidem, n. 5.
 Possessione probata non denegatur manutentio. Decif. 17. num. 1. & Dec. 23. n. 2.
 Manutentio semper est concedenda, quando possessio est immemorabilis, nec ex adverso docetur de ejus perturbatione. ib. n. 2.
 Manutentio competit successori in dignitate ex sola possessione antecessoris. Decif. 23. numer. 3.
 Manutentio concedi debet in eo statu, & in modo, quo quis possidebat ante motam litem. ibid. n. 4.
 In Judicio manutentionis, testes quomodo liber inducti sufficiunt, ibid. n. 5.
 In judicio manutentionis probationes etiam leves sufficiunt. ibid. n. 6.
 Manutentibilis non est possessio precario nomine adepta. ibid. n. 7.
 In Judicio manutentionis solum factum attenditur, ibid. n. 16.

Mater

Dici nequit persona prorsus extranea in emphyteusis renouatione. Decif. 15. n. 15.

Mensis

Aprilis est reservatus Pontifici vigore Regularum Cancellariæ. Decisio 8. num. 2.

Monialis.

Moniales sunt capaces Jurispatronatus activi. Dec. 26. n. 11.

N

Nosarius.

Notario propriam detegenti turpitudinem non creditur. Decisio 26. num. 38.

O

Observantia

Plenè, & concludenter probari debet. Dec. 4. n. 14.

Deducta ex actibus non loquentibus de casu præciso, non attenditur, ibid. n. 17. & 18. Non efformari valet ex unico tantum actu. ibid. n. 19.

Longæva est optimâ interpres, & attendenda, multumque refert in materia Jurisdictionis. Decisio 4. num. 28. & 37.

Subsecuta optimam præbet interpretationem in rebus dubiis. ibidem, num. 35.

Etiam si contrarius intellectus esset conformis privilegiis essetque de jure verior, adhuc deferendum est observantia. ibid. num. 36.

Interpretativa, & declarativa privilegiorum probatur tantum ex aliquibus actibus. ibid. n. 42.

Longi temporis non solum sufficit pro privilegiorum interpretatione, sed etiam ad effectum præsumendi privilegium Apostolicum, vel alium titulum tribuentem jurisdictionem, quasi Episcopalem. ibid. n. 44.

Melior, securiorque interpretatio haberi non potest, quam illa, quæ ex præcedenti observantia resultat. Decif. 7. num. 55.

Quælibet bona interpretatio sumenda est, ne observantia, quæ in casibus antecesser similibus servata fuerat, interrupta remaneat. Decisio 7. numer. 60. & 61.

Quod observatum vidimus, illud in conventionibus præsumitur fuisse Statutum. Dec. 11. n. 12.

Observantia ultimi status in Jurepatronatus maxime confert. Dec. 26. num. 25.

Omif-

Omissio.

Ex omissione non bene arguitur ad negativam maxime, quando aliunde habetur aliquis actus posterior. Decisio 7. num. 58.

Optio Cardinalium.

Optiones Titulorum Cardinalium sunt in Concistorio presente, & approbante Pontifice de Ecclesiis verè residentibus. Dec. 7. n. 31. & Dec. 18. n. 29. ubi quod hæ ortum habuerunt sub Pontifice Alexandro V.

Oratorium.

Vide in verbo Capella.

Ordinarius.

Vide in Verbo Episcopus.

Ordo.

Facultas conferendi Ordines Sacros, & similia non possunt exerceri nisi ab habentibus jura Episcopalia. Dec. 4. num. 10.
Ordo præcipue in Ecclesiasticis est servandus. Dec. 18. n. 30.
Ordo anepositionis importat præcellentiam. Dec. 23. n. 22.

Origo.

Maximarum rerum, & antiquissimarum maxime latent origines. Decisio 7. n. 37.

P*Papa.*

Approbans decreta, sive declarationes Sacr. Congregationis facit jus quoad omnes, tam pro casibus præteritis, quam futuris. Decisio 4. num. 38.
Idem de Constitutione. ibid.
Non electa sepultura sepelitur in Basilica Principis Apostolorum. Decisio 7. num. 10. & 52. & Decisio 18. num. 14.
Papa in creatione alicujus Cardinalis si est Prælati, prius illum absolvit à vinculo suæ Ecclesiæ, & deinde eundem creat Cardinalem. ibid. n. 27.
Papa est absolutus dispensator rerum Ecclesiasticarum, & semper à meliori bono regulatur. Dec. 7. n. 22.

Monacelli, Formul. Suppl.

Papa non solet permittere abusus. Dec. 16. num. 13.

Papa solus dispensat retentionem duorum beneficiorum suorum sub eodem tecto. Dec. 19. n. 9.

Parochia, Parochialis, Parochus.

Unita, & de Mensa, ac de jure patronatus Laicalis, imò Beneficia Regularium cum Cura Animarum possunt conferri absque concursu, & per solum examen. Dec. 6. n. 11. & 12.

Ecclesia fundatum jus habet recipiendi Cadavera omnium decedentium intra suos limites. Dec. 7. n. 4.

Parochialis per breve tempus morantibus, ac non suscipientibus Sacramenta in Parochia, cessare dicitur Jus Parochiale fundatum in Domicilio, & Sacramentorum administratione. Decis. 7. num. 8.

Cura Animarum in Urbe residet penes Parochum independentem à Cardinali illius Ecclesiæ Titularis. ibid. n. 36.

In Parochialibus ob animarum curam majori circumspectione procedi debet, quam in aliis Beneficiis. Decisio 10. num. 16.

Parochus videns construi Capellam, sive Oratorium in sua Parochia, & non contradicens, consensum ejus erectioni præstitisse censetur. Dec. 21. n. 12.

Parochi non possunt omittere in mortuorum exequiis ritus à Rituali Romano præscriptos. Dec. 22. n. 6.

Eunerali non factum totum debetur Parocho. ibid. n. 19.

Soli Parochi de jure antiquo habebant jus sepeliendi, ibidem, numero 20. & 21.

Ecclesia non Parochialis sepeliens cadavera defunctorum tenetur præstare Parocho portionem Canoniam. Dec. 22. n. 32. & 35.

Patronus.

Patronus desumere potest novum tempus ad præsentandum alium à die præsentationis renunciata, sive non acceptata à primo præsentato. Dec. 25. n. 2.

Portio Canonica.

Portio Canonica debetur Parocho Ecclesiæ non Parochialis sepelienti defunctorum cadavera. Dec. 22. n. 32. & 35.

Portio Canonica est tertia, vel quarta pars funeris, vel aliorum legatorum in-

X tuu

ritu sepultura relictorum nisi alia consuetudo vigeat. *ibid.* n. 33. & 34.
Portio Canonica debetur Parocho etiam contra voluntatem defuncti. *ibid.* n. 47. & 48.

Paupertas.

An paupertas, aut potius commoditas plus conferat muneri, & Officiorum administrationi. *Dec.* 1. n. 21.

Præminentia.

Præminentia debetur magis laboranti. *Dec.* 23. n. 9.
Præcedentiarum, & præminentiarum materia dicitur relicta Custodiæ, & Religioni Ordinarii. *ibid.* n. 15.

Præsentatio, Præsentatus.

Quasi possessionem præsentandi dicitur habere, qui alius præsentavit, quod sufficit pro obtrahenda institutione. *Dec.* 12. n. 1.
Quasi possessio præsentandi licet non transeat in hæredes quo ad factum absque nova apprehensione, continuatur tamen in illis quoad effectum, ut præsentatus ab eisdem consequi possit institutionem. *ibid.* num. 2.
Tempus ad præsentandum aliquando prorogari potest. *Dec.* 19. n. 3.
Præsentatus petens institutionem in actu præsentationis excludit quamcumque devolutionem. *ibid.* n. 10.
Præsentatus ex officio venit instituendus. *ibid.* n. 10.
Tempus ad petendam, & consequendam institutionem non est à jure præfinitum. *ibid.* num. 11.
Jus nominandi, & præsentandi ad quævis Beneficia acquiri potest, ex donatione. *Dec.* 20. n. 1.
Præsentatus à Patronis habentibus possessionem præsentandi est præferendus. *Dec.* 24. n. 3.
Ad præsentandum alium Patronus desumere potest novum tempus à die præsentationis non acceptatæ à primo præsentato. *Dec.* 25. n. 2.
Præsentatio à Laicis fieri debet intra quadrimestre, ad differentiam Ecclesiasticorum, quæ progreditur ad semestre. *Dec.* 26. num. 26.
Ad præsentandum, quadrimestre datum, currere incipit à die notitiæ vacationis Beneficii. *ibid.* n. 28. & 29.

Præsentatus à dimidia parte patronorum, si habet gratiam Apostolicam, cum derogatione aliarum vocum, præferi debet, qui sunt præsentandi ab alia dimidia patronorum simpliciter. *ibid.* n. 32. & 33.
In præsentatione per Laicum facta, & ratificata, non potest ipse variare. *Dec.* 26. num. 40.
Maximè accedente juramento de non variando. *ibid.* n. 41.

Privilegium

Urbani II. tribuit Abbatibus plenariam exemptionem, & jurisdictionem quasi Episcopalem in toto territorio. *Dec.* 4. n. 17.
Privilegia à Regularibus obtenta sepeliendi in suis Ecclesiis fidelium Cadavera, sunt intelligenda sine præjudicio jurium Parochialium. *Dec.* 22. num. 26.
Allegans aliquod privilegium, debet illud plenè probare. *Decis.* 22. numero 31.
Privilegia concedentia lunerum emolumenta Ecclesiis Regularium sepelientibus, deducta quarta Canonica, non extenduntur ad funeralia non facta, & ex consuetudine taxanda. *ibid.* n. 6.
Privilegia ex identitate rationis non sunt extendenda de casu ad casum. *Dec.* 22. num. 37.

Possessio.

Ex publicis edictis poenalibus, aliisque publicis actibus prohibitiuis probatur quasi possessio privata quo ad jus legendi favore Lectorum Sapientie Romanæ. *Dec.* 5. n. 2.
Possessio precario nomine adepta, non est manutenibilis. *Dec.* 23. n. 7.
Possessio quam quis ex propria persona, ac ratione alicujus dignitatis acquisivit, est omnino independens à facto aliorum antecessorum. *ibid.* n. 10.
Possessionem avocare ad se potest Judex ad rixas, & jurgia evitanda. *ibid.* num. 11.
Possessionis Advocatio penes Judicem non privat possessionem. *Decis.* 23. numero 12.
Possessio non adimitur, nec interrumpitur per sequestrum. *Dec.* 23. n. 17.
Possessio potiori fuffulta titulo, præferenda venit. *ibid.* n. 14.

Probatio.

Probationes per contrarias probationes, ac per sententiam absolutoriam conquassata non habentur in aliqua consideratione. Dec. 14. n. 10. & 11.
 Probationes etiam leves in iudicio manutentionis sufficiunt. Decif. 23. numer. 6.

Processio.

Processiones omnes publicæ, & universales quæ incipiunt in una Ecclesia, & in ea terminantur cum accessu Capituli Collegiatæ, Cathedralitatem indicant Dec. 11. n. 33.
 Ordo in processionibus, quando scilicet unum Capitulum incedit separatim ab altero, arguit distinctionem, & separationem. ibid. n. 36. & 38.

Prorogatio.

Tempus prorogatum patrono instituire debenti dicitur legitimum. Dec. 19. n. 4.

Protestatio.

Omnem consensum concludit. Dec. 4. n. 50.

Proximior.

Sublata sexus differentia proximior, sive Agnatus, sive Cognatus de Jure in emphyteusis renouatione succedit ultimo defuncto. Dec. 15. numer. 12. & 17.

Q*Quarta Funeralis.*

Debetur Parocho ratione Sacramentorum, & exequiarum. Dec. 7. n. 7. & Dec. 18. n. 3.

Altera quarta ratione sepulturæ debetur Ecclesiæ tumulanti. ibid.

Ecclesiæ Titularis, licet eidem non solvatur quarta, & non administret Sacramenta, habet semper Jus potentius altero Ecclesiæ Parochialis. Dec. 18. n. 34.

Absolutione quartæ, & ab administratione Sacramentorum jus sepulturæ non semper oritur. ibid. n. 35.

Ex omnibus emolumentis, & oblationibus Ecclesiæ sepelienti factis, detrahenda est quarta favore Parochi. Dec. 22. n. 42. & 43.

Quarta Canonica debetur Parocho etiam contra voluntatem defuncti. ib. n. 47. & 48.

R*Ratio.*

Argumentum ex identitate, vel maiori-
 tate rationis valde prævalet. Dec. 7.
 num. 2. & Dec. 18. num. 5.
 Ratione cessante, cessat & dispositio. Dec.
 25. num. 20.

Ratificatio.

Æquipollet mandato. Decif. 26. numero 36.

Regulares.

In vim immemorabilis in Processionibus propriam erigere possunt Crucem, etiam si interveniat illa Parochi, vel Capituli. Dec. 16. num. 1.

Jurisdictio à Regularibus exerceri non potest extra ambitum propriæ Ecclesiæ in aliena Parochia, ibidem, num. 9. & 17.
 Exactio pecuniæ à Regularibus facta in delatione Crucis in Cadaverum associationibus non sapit avaritiam, sed fit ratione incommodi, maxime cum illud emolumentum debeatur, sive Crux interveniat, sive non, ibidem, num. 14. & 15.

Regularium Ecclesiæ habent Jus sepeliendi ex Privilegio. Dec. 22. num. 22. & 23.

Non autem ex juris communis dispositione. ibid. num. 24. & 25.

Privilegia à regularibus obrenta sepeliendi in suis Ecclesiis fidelium Cadavera sunt intelligenda sine præjudicio jurium. ibid. n. 26.

Semoto Privilegio Regularibus concessio. jus sepeliendi competit privativè Parochis. ibid. num. 26.

Semoto Privilegio Regularibus concessio, jus sepeliendi competit privativè Parochis. ibid. num. 27.

Regula.

Vigore Regularum Cancellarij mensis Aprilis est reservatus Pontifici. Dec. 8. n. 8.

Regula de Annali loquitur tantum de impetrante Beneficium jam per annum ab alio præcedenter possessum, ibidem, num. 8.

Regulam juris habens pro se dicitur habere intentionem, Decif. 22. num. 30.

X 2 Rela-

Relatio

Est semper facienda ad magis proxima. Dec. 10. n. 5.

Remissoria

Terminus Remissoriarum incipit à die præsentationis. Decisio 6. num. 4.

Reprobatus

In examine per duas vices non perdit Jus ad rem quod tantum ex electione acquisierat, sed admittendus venit ad tertium experimentum. Decis. 1. num. 8. in princ.

Reservatio

Reservatio facta pro Domo, & familia, importat qualitatem familiarem, & de per se consideratam. Dec. 25. num. 13. Limita si sit facta pro hæredibus, & successoribus quibuscumque in infinitum, ibid. num. 14.

Residentia

Canonici, & Beneficiati non tenentur ad localem, & continuam residentiam. Dec. 7. num. 12. Anastasius Presbyter Cardinalis Sancti Marcelli ob non residentiam fuit depositus. Dec. 7. num. 24. & 26. & Dec. 18. num. 30.

Res iudicata

Constituuntur de Jure communi per tres sententias conformes. Decis. 1. numero 7.

Retrotractio

Retrotractio non potest habere locum ubi quis medio tempore jus acquisivit. Dec. 24. n. 10.

Rota

Rotales Decisiones unius causæ de stylo Tribunalis veniunt supponendæ in ejusdem causæ revisione. Dec. 4. n. 13.

Rotales Decisiones normam impostorum judicandi, disponendique præbere solent. Decis. 7. num. 1.

Sacra Rota nunquam, vel raro solet aures præbere instantiæ Expiscatorum Gratiarum. Dec. 13. n. 14.

Decisiones Rotæ Romanæ funditus examinatæ dicuntur habere vim legis. Dec. 15. num. 7.

Sacra Rota in casus ambiguitatè solet deferre Judiciò Ordinarii. Decis. 23. num. 24.

Sacramentum

Confirmationis suscipere debent initiandi prima tonsura. Decis. 4. numero 26.

Scientia

Resultat ex actibus palàm gestis. Dec. 4. num. 47.

Ex actibus particularibus etiam resultare potest. ibid. num. 48.

Præsumitur ex publicatione edictorum, & ex aliis publicis actibus. Decis. 5. nu. 1. Fundans se in scientia, tenetur illam probare. Dec. 26. num. 30.

Sententia

Sententiæ, mediante succumbentis acquiescentia approbatæ, & executioni demandatæ fortius probant in quavis materia. Decis. 4. num. 39.

Lata cum legitimo contradictore facit statum, quoad alios non citatos. ibid. nu. 40. Sententia absolutoria ab aliquo Simoniæ reatu transiens in rem judicatam purgat inquisitum ab omni diffamationis macula. Dec. 14. num. 9.

Sententia Ordinarii constare de Jure patronatus adimit libertatem Beneficii. Dec. 25. n. 25.

Sepultura

Concessio particularis Sepulturæ Episcopis, Canonicis, & Beneficiatis in præjudicium Parochiæ desumitur ex causa conjugii spiritualis; quod habent cum eorum Ecclesiis. Decis. 7. numer. 3. & 11.

Homines ex temperato Juris rigore disponere possunt de propriis Cadaveribus eligendo sibi Sepulturam, ibidem, num. 6.

Catholici regulariter sunt sepeliendi in Ecclesia, intra cujus limites decesserunt. Dec. 18. num. 2.

Quoad Cadaver defuncti absque electione Sepulturæ Jus Ecclesiæ Titularis prævalet juri Ecclesiæ Parochialis. ibid. nu. 5. Defunctus in ea in Ecclesia est sepeliendus, in qua

in qua frequentius divina auditur, & Sacramenta suscepit, si plures concurrant Ecclesie. Decif. 18. n. 15.

Ad acquirendum jus sepeliendi in particulari Ecclesia sufficit habitatio præsumpta. Dec. 19. n. 28.

Jus Sepulturæ, quod acquisivit Ecclesia Titularis, non amittitur ob non residentiam. ibid. num. 31.

Jus Sepulturæ à solutione quartæ, & administratione Sacramentorum non semper argui potest. Decif. 18. numer. 35.

Pro Ecclesiastica Sepultura, & pro officio, quod in humanis corporibus impenditur secundum Canones nihil recipi debet. Dec. 22. num. 11.

Jus sepeliendi differt à jure funerandi, ibid. n. 46.

Sequestrum

Non privat possessione. Decif. 23. num. 13.

Simoniacus

Diffamatio levis de Simoniacæ labe post gratiæ concessionem non valet retardare illius executionem, maxime in odium Expiscatorum. Decif. 13. num. 7. & 13.

Sententia absolutoria à Simoniacæ reatu transiens in rem judicatam eradicat omnem diffamationis maculam. ibid. num. 8.

Ad inducendam Simoniacæ diffamationem, quæ valet Beneficiorum assecutionem impedire, non sufficit sola inquisitio, sed requiritur sententia judicis rite, & rectè lata. Dec. 14. num. 7. & 8.

De Simoniacæ reatu inquisitus, & absolutus per sententiam transactam in rem Judicatam, remanet à quacumque diffamationis macula absterfus. ibid. num. 9.

Solutum

Ad solutum inducendum omnia debent æquiparari, & probari in casu, de quo agitur. Dec. 24. n. 7.

Status

Ultimus in qualibet materia est attendendus, principiumque rectè arguitur ex ultimo statu, Dec. 4. num. 43. & Decif. 12. num. 17. & Decif. 26. numer. 25.

Ultimus status Beneficii, quando agitur inter provisos super validitate provisionis, est attendendus. Decif. 8. num. 6.

Status ultimus, ut excludat antecedentem, debet esse ita concludenter probatus, ut nullam pati possit dubietatem. Dec. 24. nu. 24. Ultimus status ex documentis certis, & univocis, non autem incertis, & æquivocis defumendus venit. Decif. 24. nu. 24. & 25.

Statutum

Statuta contraria juri, & Constitutionibus Apostolicis sunt invalida, licet autoritate ordinaria confirmata. Dec. 3. num. 3.

Prohibens filiis legitimis natis ex illegitimo Parente consecutionem Beneficiorum non dicitur contra Jus, sed præter, & ultra illud. ibid. num. 7.

Contrarium tamen num. 8. & 9. ubi de filiis Infidelium, & Maurorum.

Conditum à Capitulo, & ab Episcopo confirmatum circa Beneficiorum provisiones non extenditur ad provisiones Apostolicas, Dec. 3. n. 11.

Statuta circa provisiones Beneficiorum, ut Papæ valeant legem imponere, Apostolicæ confirmationis roboratione indigent. Dec. 3. num. 13. & 20.

Statutum Cleri Romani capit. 4. respicit solum depositum Cadaverum, non autem eorum Sepulturam. Dec. 18. num. 36.

Subrogatio

Subrogatio gratiosa, ex æquitativa Juris mente semper indulgetur superstiti colliganti. Decifio 14. numer. 1. 2. & 19.

Subrogatio gratiosa in vim Regule 29. Cancellar. de subrogand. non importat novi Juris acquisitionem, sed remotionem novi obstaculi. Ibidem, num. 3. 4. & 6.

Subrogatio gratiosa in concursu ad Parochialem non est concedenda diffamato de Simoniacæ crimine. ibid. n. 5.

Intellige, ut num. 7.

Ad effectum obtinendi subrogationem sufficit Jus quæsitum, quod ex gratia Apostolica resultat. Dec. 14. numer. 13.

Ad obtinendam subrogationem requiritur, ut lis sit super titulo Beneficii. ibid. nu. 16. 18. & 20.

Secus esset si in causa ageretur de præjudicio tertii, scilicet Patroni præsentantis, vel Ordinarii conferentis, ibid. num. 17.

Succeſſio, Succellor.

Succeſſori in dignitate competit manutentio
ex ſola poſſeſſione antecelloris. Dec. 23. n. 3.

Suppoſitum.

Ceſſante ſuppoſito ceſſat etiam quodecum-
que ſuper illo diſpoſitum eſt. Dec. 4. n. 49.

T

Tempus.

EX lapſu temporis omnia præſumuntur ad-
impleta, concurrente maximè obſervan-
tia, niſi contrarium probetur. Dec. 4. n. 22.
Tempus prorogatum Patrono inſtituere de-
benti dicitur legitimum. Dec. 19. num. 4.

Terminus.

Ad reprobandum non debet eſſe longior
termino ad probandum. Dec. 6. n. 5.

Teſtis.

Deponens abſque Juramento non præbet
adminiculum veritati, maximè quando
adſunt alii teſtes contrarii cum Juramento.
Dec. 10. nu. 5.
Teſtibus deponentibus de eorum credulita-
te, & opinione de jure non deferitur. Dec.
11. n. 27.
Dictum Teſtium regulatur à ratione,
quam reddunt. Dec. 16. n. 29.
Dictum Teſtis eſt attendendum, quoties iſte
aliquam utilitatem non ſperat. ibid. n. 30.
Teſtes quomodolibet inducti in Judicio ma-
nutentionis ſufficiunt. Dec. 23. n. 5.

Translatio.

Vide in medio.

Tribunal.

Epilcopi Tribunal erigi poteſt in quolibet ſua
Dieceſis loco non exempto. Dec. 11. n. 26.

Tutor.

Tutor exercere dicitur omnia jura pupillis
Dec. 26. num. 34.

V

Vacatio.

Magna verſatur differentia inter caſum
Sedis Apoſtolice vacantis, ac caſum
vacationis Sedis alterius inferioris collato-
ris. Dec. 8. num. 7. 8. & 9. ubi differentia,
quæ inter unum, ac alium caſum adest.

Valor.

Per non exceſſum juſtificatur ex locatio-
nibus fructuum Beneficii. Decilio 8.
numer. 1.

Verbum.

Dictio nihil omninò eſt generaliter negati-
va, adimitque è ſubjecto omnem qualita-
tem. Dec. 4. num. 4.
Sub nomine *Pertinentiarum*, & verbis
pleno jure, omnia jura temporalia, & ſpi-
ritualia continentur. ibid. n. 6.
Poffis, & ſimilia, cum ſint facultativa, non
inducunt neceſſitatem. Decif. 6. num. 18.
Alia importat ſimilitudinem cum expreſſis,
quibus cum copulatur, ibid. numero 21.
Nullius appoſitum in Brevibus Apoſtolicis
Sacrarum Congregationum, vel aliis Apo-
ſtolicis proceſſionibus, & directis Abba-
tibus, arguit in eis juſriſdictionem quaſi
Epilcopalem. ibidem, numer. 33.
Verba, qua ad bene eſſe, & ad majorem cauſe-
lam proferuntur nullum irrogant præjudi-
cium. Decif. 4. num. 53.
Verbum *del tutto* in translatione alicujus rei,
indicat omnimodam, ac perpetuam antiqui
ſtatus privationem. Decif. 11. num. 19.
Verbum *familia* eſt verbum civile, Dec. 16.
num. 8.
Verbum *pradiſta* importat relationem ſupe-
riùs recensitam. Decif. 16. num. 4.
Verbum *pradiſta* non importat relationem
ad omnia ſuperiùs recensita, quando inter
illa diverſa ineſt ratio. ibid. num. 5. & 6.
Verba *per il paſſato* quomodo importent di-
verſitatem temporis, in quo teſtis vidit,
aut de eo audivit. Decif. 16. num. 39.
Verba in Papæ diſpenſatione appoſita, &
delegato directa, *purboritate noſtra con-
feras*, & *affignes*, important illam in for-
ma gratioſa, & à ſui principio dicitur per-
fectiſſima. Dec. 20. n. 5.
Verbum *familia* aliquando ſtat confeſſi-
vè

vè ad vocationem hæredum, maximè stan-
te dictione universali quorumcumque.
Dec. 54. n. 4.
Verbum *familia* importat prædilectionem li-
næ masculinæ, ibid. num. 5.
In sensu tamen amplo, & per posterius
comprehendit etiam fœminas, ibid. n. 6.
& Dec. 26. num. 17.
Verbum *familia* aliquando stat potius ad de-
signandam originem hæredum, quàm ad
restringendam dispositionem ad solos agna-
tos. ibid. num. 7. & 8.
Verbum *familia* comprehendit aliquando fœ-
minas, etiam in casu veræ agnationis.
Dec. 26. num. 15. & 21.
Verbum *eiusdem* est repetitivum qualitatis
superiùs expressæ, ibidem, numer. 16.

Vicarius.

Electio Vicarii Capitularis Sede vacante ex
gremio Capituli, ac Præbendæ Theolo-
galis sunt signum Cathedralitatis. Decis.
11. num. 34. & 35.
Vicarius perpetuus Ecclesiæ Lateranen. ha-
bet suam curam distinctam, & separatam.
Dec. 22. n. 52.

Vicarius non habens speciale Instrumentum
procuræ Episcopi donationem juris patro-
natus favore alicujus factam approbare non
valet, Dec. 24. num. 6.

Vocatio.

Vocatio *hæredum*, & *successorum quarum-
cumque in infinitum* importat tractum suc-
cessivum usque ad continuationem sangui-
nis, etiam per viam cognationis. Dec. 25.
n. 11. & 12.
Vocatio *seniorum* cum adjuncto *eiusdem*, vel
talis familia inducit contemplationem
agnationis, cum exclusione fœminarum.
Decis. 26. numer. 12. 13. 23. & 24.

Voluntas.

Ultima defunctorum voluntas in ea parte
in qua prohibet eorum corpus humari sine
honorificentia, non est executioni deman-
danda, etiam si sit consuetudo contraria.
Decis. 22. numer. 4. & 5.
Voluntas, sive dispositio defunctorum omni-
nò est servanda. ibidem, numero 41.

F I N I S.

Venerabilis non habens fidei testimonium
quod est fidei testimonium fidei
non habet testimonium fidei
velut, Dec. 27. num. 4.

Novus

Venerabilis fidei, & fidei testimonium
quod est fidei testimonium fidei
non habet testimonium fidei
velut, Dec. 27. num. 4.

Venerabilis fidei, & fidei testimonium
quod est fidei testimonium fidei
non habet testimonium fidei
velut, Dec. 27. num. 4.

Venerabilis fidei, & fidei testimonium
quod est fidei testimonium fidei
non habet testimonium fidei
velut, Dec. 27. num. 4.

Venerabilis fidei, & fidei testimonium
quod est fidei testimonium fidei
non habet testimonium fidei
velut, Dec. 27. num. 4.

Venerabilis non habens fidei testimonium
quod est fidei testimonium fidei
non habet testimonium fidei
velut, Dec. 27. num. 4.

Venerabilis fidei, & fidei testimonium
quod est fidei testimonium fidei
non habet testimonium fidei
velut, Dec. 27. num. 4.

Venerabilis fidei, & fidei testimonium
quod est fidei testimonium fidei
non habet testimonium fidei
velut, Dec. 27. num. 4.

Venerabilis fidei, & fidei testimonium
quod est fidei testimonium fidei
non habet testimonium fidei
velut, Dec. 27. num. 4.

Venerabilis fidei, & fidei testimonium
quod est fidei testimonium fidei
non habet testimonium fidei
velut, Dec. 27. num. 4.

Venerabilis fidei, & fidei testimonium
quod est fidei testimonium fidei
non habet testimonium fidei
velut, Dec. 27. num. 4.

F I N I S.